

Motion till riksdagen

1989/90:Fi602

av Sören Lekberg m.fl. (s)

Förbättrade villkor för bosparande

Hushållens finansiella sparande har under flera decennier varit lågt och tidvis negativt.

Det råder knappast några delade meningar om att ett ökat finansiellt sparande i hushållssektorn är angeläget för såväl samhälls ekonomin i sin helhet som för den enskilde.

Ett ökat sparande i hushållssektorn ökar den enskildes ekonomiska trygghet och möjligheter till god ekonomisk planering.

Orsakerna till det låga sparandet hos hushållen är välkända och väldokumenterat. Villkoren för finansiellt sparande i hushållssektorn har – frånsett vissa sparformer som bl. a. pensionsförsäkringssparande – under lång tid varit ogynnsamma i Sverige.

Hög inflation och höga marginalsatser har lett till en låg realränta efter skatt och tidvis till negativa realräntor.

Skattesystemet har också genom bristande neutralitet medverkat till allvarliga snedvridningar som klart missgynnat hushållens finansiella sparande.

Även om uppbyggnaden av det offentliga allmänna försäkrings- och pensionssystemet bidragit till att minska den enskildes motiv att spara för en buffert vid sjukdom och till pensionering torde ändå starka behov kvarstå för sparande till en ekonomisk buffert, till pensionering, bostadsanskaffning, dyrare kapitalvaror osv.

Grundläggande åtgärder för att bestående öka hushållens finansiella sparande torde vara att beskattningen av ränteinkomster möjliggör en rimlig realränta efter skatt och att neutralitet råder mellan olika slag av inkomster. Den aviserade propositionen om skatterna för 1991 torde i sina förslag om sänkta skattesatser och en enhetlig kapitalbeskattning på ett genomgripande sätt åstadkomma betydligt bättre allmänna villkor för sparandet.

Även om de allmänna sparvillkoren nu kraftigt kommer att förbättras bör detta inte utesluta selektiva åtgärder för vissa långsiktiga och målinriktade sparformer. Enligt skatteöverenskommelsen kommer bl. a. pensionsförsäkringssparandet även fortsättningsvis ges en skattemässigt gynnsammare behandling på grund av långsiktigheten och målinriktningen i detta sparande.

Enligt vår mening torde även kraftfulla selektiva åtgärder för att öka bostadssparandet vara väl motiverade.

Merparten av bosparandet är i dag såväl långsiktigt som målinriktat. Genom att stimulera bosparande bl. a. bland barn och ungdom och deras föräldrar för en första bostad samt vuxna för deras äldreboende, åstadkommes sannolikt stora möjligheter att kraftfullt öka det långsiktiga och målinriktade sparandet samt förbättra attityderna till sparande. Potentialen för bospa-

rande torde vara mycket stor. Av samhällsekonomiska skäl borde ett ökat bosparande vara angeläget, inte minst mot bakgrund av långsiktigheten i detta sparande och den i dag höga skuldsättningsgraden i fastigheter. Även ur social mening är bostadsanskaffning ett sparmål som det borde finnas starka skäl att särskilt stimulera.

För närvarande finns ett antal sparformer, ungbonus och ungdomsspar-konto, som skattemässigt innehåller något fördelaktigare villkor för bosparande bland ungdomar i åldern 16–25 år. En begränsning föreligger här således till en relativt snäv ålderskategori. Huvudparten av de potentiella bospararna är således utestängda. I ett samhällsekonomiskt läge, där det frivilliga finansiella sparandet bör stimuleras och hushållens skuldsättning reduceras finns det enligt vår mening skäl att överväga åtgärder som särskilt stimulerar ett dokumenterat bosparande oberoende av ålder på bospararna.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbättrade villkor för målsparande inom bostadssektorn.

Stockholm den 25 januari 1990

Sören Lekberg (s)

Oskar Lindkvist (s)

Nils T Svensson (s)

Kent Carlsson (s)